

Vorstel Gemeenteraad VII- C

Onderwerp	Gratis/goedkoop openbaar vervoer voor ouderen 2015-2018		
Portefeuillehouder	Hans van Agteren agendaletter (C)		
Programma	SO	Aangeboden aan Raad	2 februari 2015
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	15000018

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. de voorwaarden voor gratis openbaar vervoer voor senioren als volgt aan te passen:
 - a. vanaf 1 maart 2015 vervalt het algemene gratis openbaar vervoer voor inwoners van 70 jaar en ouder,
 - b. alleen inwoners van 65 jaar en ouder met een minimaal inkomen komen per 1 maart 2015 in aanmerking voor gratis openbaar vervoer
 - c. overige inwoners van 65 jaar en ouder kunnen vanaf 1 maart voor een eigen bijdrage van 75 euro per jaar vrij reizen met de bus,
 - d. de nieuwe kaarten zijn geldig voor reizen in zowel Enschede als Hengelo, op werkdagen na 09.00 uur en overige dagen onbeperkt.

Inleiding

Sinds de zomer van 2011 kunnen Enschedese inwoners van 70 jaar en ouder gratis met de bus binnen de stadsgrenzen van Enschede reizen (ov70+). Hiervoor waren afspraken gemaakt met vervoerbedrijf Connexxion. De gemeente betaalde Connexxion rond de € 250.000 per jaar hiervoor. De aanvragers kregen hiervoor een zichtpas waarmee ze in combinatie met een legitimatiebewijs gratis met de bus konden reizen, op werkdagen na 09:00 en overige dagen altijd.

Per december 2013 is er een nieuwe vervoerder, Syntus. Syntus heeft ermee ingestemd dat voor 2014 nog conform de offerte van Connexxion het ov70+ gecontinueerd werd. Bij de onderhandelingen die vervolgens in het najaar van 2014 hebben plaatsgevonden, bleek dat Syntus het ov70+ niet langer tegen dezelfde voorwaarden kon aanbieden.

Nieuwe onderhandelingen met Syntus hebben geleid tot een nieuw systeem van gratis en goedkoop openbaar vervoer. Hierbij is nauw opgetrokken met de gemeente Hengelo die ook een regeling kent voor gratis openbaar vervoer voor senioren. De Enschedese en Hengelose voorwaarden worden met de voorgestelde aanpassingen gelijk getrokken.

Beoogd resultaat

Nieuw afspraken vastleggen voor gratis c.q. goedkoop openbaar vervoer voor ouderen, met als uitgangspunt dat alleen de senioren met de krapste beurs in de toekomst nog gratis kunnen reizen. Tevens de voorwaarden in Enschede en Hengelo te harmoniseren.

Argumenten

1.1 Voortzetting van gratis openbaar vervoer voor alle 70+'ers niet langer financieel haalbaar

Syntus heeft aangeven dat de vergoeding van 250.000 euro die de gemeente tot op heden betaalt voor het gratis openbaar vervoer voor senioren niet toereikend is. Op dit moment zijn er circa 14.000 ov70+ pashouders in Enschede. Daarmee ontvangt Syntus per pas circa € 18 per jaar (= € 1,50 per maand). Dit bedrag komt neer op 1 enkele rit naar het centrum per maand per kaarthouder. Het feitelijk gebruik – en ook de ingeschatte gedeelde inkomsten – ligt aanzienlijk hoger. Syntus geeft aan dat het voor hen bedrijfseconomisch daarom niet haalbaar is om dit aanbod te continueren. Uit normale kaartverkoop verwacht Syntus een veelvoud te kunnen verdienen en men verwijst hiervoor naar benchmarks in andere vervoersgebieden. Syntus schat in dat uit reguliere kaartverkoop de groep van 70+'ers rond een miljoen per jaar zou kunnen opleveren.

Voor het College is het budget dat in het Coalitieakkoord en vervolgens Programmabegroting is afgesproken leidend: het maximale budget voor gratis openbaar vervoer voor senioren is 250.000 euro.

1.2 Alleen senioren van 65 jaar en ouder met een minimaal inkomen komen per 1 maart nog in aanmerking voor gratis openbaar vervoer

Het College wil het gratis openbaar vervoer graag in stand houden voor mensen met een kleine beurs. Als grens hiervoor wordt de kwijtscheldingsgrens voor gemeentelijke belastingen gehanteerd. Deze grens komt neer op bijstandsniveau (voor een huishouden). Deze grens is eenduidig en wordt reeds door de gemeente gebruikt; daardoor is er geen extra administratieve inventarisatie of controle nodig en is de uitvoering relatief eenvoudig. De grens wordt tegelijkertijd van 70 jaar en ouder verlaagd naar 65 jaar en ouder. Daarmee is de leeftijdsgrens gelijk aan de situatie in Hengelo en deze leeftijdsgrens maakt het mogelijk dat de rechthebbenden (vanaf 2016) gebruik maken van een reguliere (persoonlijke) ov-chipkaart. Voor het overgangsjaar 2015 zal nog gebruik worden gemaakt van losse zichtpassen, vergelijkbaar met het huidige systeem.

1.3 Overige inwoners van 65 jaar en ouder kunnen vanaf uiterlijk 1 mei voor een eigen bijdrage van 75 euro per jaar vrij reizen met de bus

Alle overige Enschedese senioren van 65 jaar en ouder kunnen voortaan tegen een eigen bijdrage van 75 euro per jaar een ov-pas kopen. Bij meer dan twee reizen per maand is iemand dan reeds goedkoper uit. Doordat de leeftijdsgrens op 65 jaar ligt, kan dit product via een reguliere (persoonlijke) ov-chipkaart worden verstrekt ("65 jaar" is een bestaande parameter op de ov-chipkaart; "70 jaar" niet). De backoffice wordt daarmee geheel door Syntus geregeld. Alle aankopen verlopen via de webshop van Syntus. Ook hier geldt dat in Hengelo dezelfde voorwaarden van toepassing zijn.

1.4 Vervoersgebied vergroot door samenwerking met Hengelo

Er is gezamenlijk met de gemeente Hengelo opgetrokken in de gesprekken met Syntus. Mede door deze samenwerking kan het vervoersgebied worden vergroot. Het gratis openbaar vervoer geldt voor reizen in en tussen Enschede en Hengelo. De toegestane reistijden zijn niet gewijzigd: op werkdagen na 09.00 uur en op andere dagen onbeperkt.

Kanttekeningen

1.1 Seniorenraad pleit voor handhaven bestaande 70+ voorwaarden

De Seniorenraad heeft negatief geadviseerd over de aanpassing van de voorwaarden voor het OV70+. De Seniorenraad is van mening dat de ouderen niet de dupe mogen worden van bezuinigingen en pleit er voor om geen, dan wel een minimale, eigen bijdrage te vragen. Het voorstel van het College komt hierin zoverre aan tegemoet dat van de senioren met de laagste inkomens geen eigen bijdrage wordt gevraagd. Voor een deel van de andere senioren zal de eigen bijdrage van 75 euro een drempel zijn. Het College is zich bewust dat het een substantieel bedrag is, maar enigszins vergelijkbare producten kosten in andere regio's, zonder subsidie, 125 tot 150 euro voor de gebruiker.

De Seniorenraad geeft aan dan eerder voorstander te zijn van behoud van de leeftijdsgrens van 70 jaar en ouder en het reisgebied beperkt te houden tot Enschede alleen. Het verlagen van de leeftijdsgrens maakt het echter mogelijk de regeling voortaan te koppelen aan de (persoonlijke) ov-chipkaart en betekent dat voortaan gelijke voorwaarden gelden als in Hengelo. Het uitbreiden van het reisgebied zorgt voor een aantrekkelijker product, past bij de samenwerking met Hengelo en is mogelijk binnen het beschikbare budget.

1.2 Organiseren van uitvoering kost tijd

De gesprekken met Syntus hebben meer tijd gevegd dan aanvankelijk verwacht. Bij een positief besluit van uw raad zal alles in het werk worden gesteld om de afgesproken voorwaarden zo snel mogelijk te implementeren. Het programmeren van de ov-chipkaart en het aanpassen van de webwinkel van Syntus vergt echter enige tijd. Syntus zet zich er voor in dit niettemin per 1 maart 2015 geregeld te hebben.

De doelgroep met de laagste inkomens zal in 2015 eerst nog een zichtkaart krijgen. Vanaf 2016 zal ook voor hen het product op de ov-chipkaart beschikbaar zijn.

1.3 ov-chipkaart wordt noodzakelijk

Om het nieuwe ov-product te verkrijgen en te gebruiken is een persoonlijke ov-chipkaart noodzakelijk. Mensen die deze nog niet hebben zullen deze moeten aanschaffen. Het gaat echter over eenmalig € 7,50 en het reisgemak wordt vergroot, er is immers geen legitimatiebewijs meer nodig. Bijkomend voordeel van het gebruiken van de ov-chipkaart is dat er veel beter gemonitord kan worden.

Alleen in het overgangsjaar 2015 zal aan de groep van senioren met de laagste inkomens nog een zichtpas worden verstrekt.

Bijdrage aan duurzaamheidsdoelstellingen

Door het openbaar vervoer voor senioren te subsidiëren worden mensen gestimuleerd gebruik te maken van het openbaar vervoer. De doelgroep zal hierdoor mobieler worden/blijven. Voor een deel zal dit het autogebruik

onder 65plussers doen afnemen (maar het kan ook leiden tot een afname van fietsgebruik). Het effect per saldo is lastig exact te bepalen, maar uitgaande van een evaluatie door I&O in 2013 naar het gebruik van de ov70+ pas, lijkt de afname van het autogebruik duidelijk groter dan de afname van het fietsgebruik.

Kosten, opbrengsten, dekking

Het benodigde jaarlijkse gemeentelijke budget van € 250.000 is opgenomen in de programmabegroting. Dit bestaat uit € 100.000 AD middelen binnen Programma Bereikbaarheid & Mobiliteit plus de in het coalitieakkoord opgenomen aanvullende € 150.000 voor de periode 2015-2018 (voor valpreventie ouderen blijft een apart budget van € 50.000 beschikbaar).

Met Syntus is een vaste prijsafspraken gemaakt voor € 250.000. Voor dat bedrag organiseert Syntus ook de backoffice voor de verstrekking van de ov-chipkaarten en de incasso van de eigen bijdragen. De vaste prijsafspraken geeft voor beide partijen duidelijkheid over de financiële consequenties. Syntus geeft aan deze zekerheid ook nodig te hebben om het aanbod gestand te kunnen doen.

Communicatie

Na het Raadsbesluit zullen de inwoners van 65 jaar en ouder per brief worden geïnformeerd over het nieuwe systeem.

Vervolg

Na het Raadsbesluit zullen alle inwoners van 65 jaar en ouder per brief worden geïnformeerd over het nieuwe systeem van gratis c.q. goedkoop ov. De mensen die recht hebben op gratis reizen zullen de zichtpas worden toegestuurd. Syntus is reeds bezig met het voorbereiden van de webshop.

De afspraken met Syntus worden voor een periode van 4 jaar gemaakt, maar zullen tussentijds wel gemonitord en geëvalueerd worden.

Bijlagen

Geen.

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

De Secretaris, **de Burgemeester,**

M.J.M. Meijs mr. G.J. de Graaf

Besluit

Van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van

Vastgesteld in de vergadering van _____

De Griffier, **de Voorzitter**

R.M. Jongedijk mr. G.J. de Graaf